

Dạy học theo tình huống lâm sàng Học phần Lý sinh tại Trường Đại học Kỹ thuật Y-Dược Đà Nẵng

Võ Thị Thanh Trúc*

* Khoa Khoa học cơ bản, Trường Đại học Kỹ thuật Y – Dược Đà Nẵng.

Received: 8/05/2024; Accepted: 16/05/2024; Published: 28/5/2024

Abstract: Biophysics is a relatively important subject in the medical and pharmaceutical university education program, providing basic physical knowledge to explain biological mechanisms and activities of the human body. To improve and enhance teaching effectiveness as well as students' abilities and help them apply theoretical knowledge into clinical practice, one of the optimal methods is the teaching method based on case study.

Keywords: Biophysics, teaching effectiveness, case study

1. Đặt vấn đề

Tại các trường đại học Y-Dược ở Việt Nam, dạy học lâm sàng học phần Lý sinh được triển khai theo nhiều phương pháp khác nhau. Một số phương pháp phổ biến như:

- Thực hành trên bệnh nhân mô phỏng
- Dạy học theo phương pháp giải quyết tình huống lâm sàng
- Dạy học theo phương pháp thực hành trên bệnh nhân thực tế

Mỗi phương pháp trên đều có những ưu điểm và nhược điểm riêng nên tùy thuộc vào điều kiện cơ sở vật chất, trang thiết bị và nguồn nhân lực của mỗi trường sẽ lựa chọn phương pháp giảng dạy thích hợp để nâng cao hiệu quả việc giảng dạy học phần Lý sinh.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Dạy học theo phương pháp thực hành trên bệnh nhân mô phỏng

Dạy học thực hành trên bệnh nhân mô phỏng cung cấp một môi trường an toàn cho SV để thực hành các kỹ năng lâm sàng mà không gây nguy hiểm cho bệnh nhân thực tế. Bệnh nhân mô phỏng thông qua các mô hình thực tế hoặc thông qua các phần mềm tạo hình ảnh mô phỏng không gian 3D,4D và SV sẽ trực tiếp thực hiện trên các mô hình thông qua sự hướng dẫn của giảng viên.

Phương pháp thực hành trên bệnh nhân mô phỏng có ưu điểm là sự trực quan, sinh động thông qua các mô hình hoặc hình ảnh mô phỏng trên máy tính. Điều này cuốn hút SV và giúp SV dễ hiểu hơn, tuy nhiên ở một số bài học thì phương pháp này khó có thể phản ánh một cách đầy đủ sự phức tạp của các tình huống lâm sàng thực tế.

2.2. Dạy học theo phương pháp thực hành trên bệnh nhân thực tế

So với phương pháp thực hành trên bệnh nhân mô phỏng thì phương pháp thực hành trên bệnh nhân thực tế mang đến trải nghiệm thực hơn và SV được tiếp xúc trực tiếp với người bệnh. Tuy nhiên, học phần này giảng dạy cho SV năm thứ nhất nên SV chưa có nhiều kinh nghiệm, dẫn đến sẽ gây ra sự bối rối, căng thẳng cho cả SV lẫn bệnh nhân.

Ngoài ra, phương pháp này sẽ phải huy động một số lượng đáng kể bệnh nhân và tương đối mất nhiều thời gian giảng dạy.

2.3. Dạy học theo phương pháp giải quyết tình huống lâm sàng

Phương pháp dạy học theo các giải quyết tình huống lâm sàng là phương pháp kết hợp với phương pháp thuyết trình đặt ra một số tình huống lâm sàng để SV thảo luận nhóm và giải quyết các tình huống đó. Phương pháp này giúp SV phát triển khả năng tư duy suy luận lâm sàng và giải quyết vấn đề, ngoài ra trong khi SV thảo luận nhóm sẽ thúc đẩy sự hợp tác và chia sẻ kiến thức với nhau.

Phương pháp thực hành trên bệnh nhân mô phỏng và thực hành trên bệnh nhân thực tế đều có ưu điểm và nhược điểm riêng. Tuy nhiên, dựa vào tình hình thực tế tại trường Đại học Kỹ thuật Y Dược Đà Nẵng, tôi lựa chọn dạy học theo phương pháp xây dựng và giải quyết tình huống lâm sàng đối với học phần Lý sinh trong học kỳ 1 năm học 2023 – 2024.

2.4. Xây dựng các tình huống lâm sàng đưa vào giảng dạy thực tế

Để xây dựng được các tình huống lâm sàng thực tế, tôi tiến hành chọn lọc một số kiến thức vật lý cơ bản, sau đó tìm hiểu một số trường hợp, ca bệnh liên

quan và từ đó thiết kế những một tình huống lâm sàng. Trong mỗi tình huống lâm sàng, giảng viên sẽ xây dựng các câu hỏi dẫn dắt từ đơn giản đến nâng cao để SV giải quyết tình huống đó và đưa ra những ý tưởng sáng tạo hơn.

Ví dụ: Ở kiến thức vật lý về sự dịch chuyển của chất lỏng và chất khí khi thay đổi áp suất, tôi xây dựng tình huống lâm sàng về sự truyền dịch vào cánh tay của bệnh nhân như sau:

Một bệnh nhân được truyền một dung dịch vào mạch máu ở cánh tay. Dung dịch có trọng lượng riêng 10^4N/m^3 và áp suất trong huyết tương tĩnh mạch bằng $3.10^3 \text{(N/m}^2)$ và gia tốc trọng trường $g=9,8 \text{m/s}^2$. Bình dịch treo trên cao cách cánh tay 12cm.

Câu hỏi 1. Điều dưỡng mở van bình truyền dịch, ống dẫn truyền dịch không tắc nhưng dịch không chạy vào tay bệnh nhân, nguyên nhân là gì?

Câu hỏi 2. Với nguyên nhân trên, người điều dưỡng cần phải làm gì?

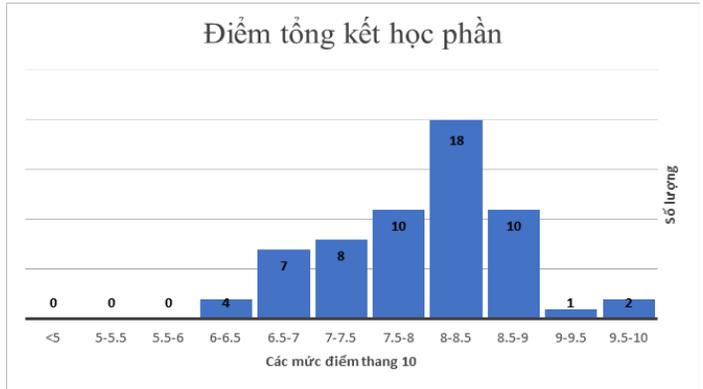
Câu hỏi 3. Nếu không thay đổi độ cao bình truyền dịch thì người điều dưỡng có thể làm gì để dịch được truyền vào tay bệnh nhân?

Các nhóm SV sẽ có thời gian suy nghĩ, thảo luận nhóm và đưa ra các câu trả lời. Giảng viên sẽ dẫn dắt các nhóm SV thảo luận các câu hỏi trong mỗi tình huống lâm sàng. Sau buổi thảo luận, giảng viên sẽ đưa ra lời giải đáp và chấm điểm từng nhóm.

2.5. Đánh giá mức độ hiệu quả của phương pháp dạy học giải quyết tình huống lâm sàng

- Kết quả học tập HK1 năm học 2022-2023 khi chưa áp dụng phương pháp dạy học giải quyết tình huống lâm sàng cho SV Y khoa năm 1

- Kết quả học tập HK1 năm học 2023-2024 khi chưa áp dụng phương pháp dạy học giải quyết tình huống lâm sàng cho SV Y khoa năm 1

Tổng số SV: 60 SV

Phần trăm số SV đạt 8 điểm trở lên: 51,6%

Phần trăm số SV dưới 6 điểm : 0%

So sánh kết quả học tập của SV trước và sau khi áp dụng phương pháp giảng dạy theo tình huống lâm sàng ở học phần Lý sinh, biểu đồ cho chúng ta thấy số lượng SV đạt điểm từ 8 điểm trở lên tăng rất nhiều so với năm học 2022-2023 và không có SV dưới 6 điểm. Kết quả cho thấy hiệu quả rõ rệt khi áp dụng phương pháp giảng dạy giải quyết tình huống lâm sàng cho SV trong học phần Lý sinh tại Trường Đại học Kỹ thuật Y – Dược Đà Nẵng.

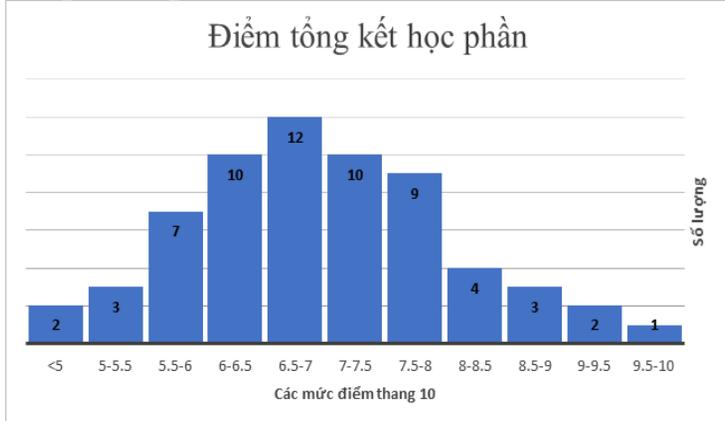
3. Kết luận

Sau khi áp dụng phương pháp giảng dạy theo tình huống lâm sàng ở học phần Lý sinh tại trường Đại học Kỹ thuật Y – Dược Đà Nẵng trong học kỳ 1 của năm học 2023-2024 thì kết quả thu được cho thấy tỉ lệ SV thi kết thúc học phần đạt trên 8 điểm tăng một cách rõ rệt so với năm trước đó. Điều này chứng tỏ

phương pháp giảng dạy bằng cách giải quyết các tình huống lâm sàng đưa vào giảng dạy học phần Lý sinh mang lại hiệu quả cao, giúp SV nắm vững kiến thức cũng như hiểu sâu rộng kiến thức hơn thông qua việc trao đổi, thảo luận nhằm giải quyết một số ca lâm sàng trong thực tế.

Tài liệu tham khảo

1. Nguyễn Lăng Bình (2022), *Dạy và học tích cực*, NXB Đại học Sư phạm
2. Nguyễn Văn Cường (2019), *Lí luận dạy và học hiện đại*, NXB Đại học Sư phạm.
3. Nguyễn Thành Ván (2019), *Vật lý – Lý sinh*, NXB Y học.

Tổng số SV: 63 SV

Phần trăm số SV đạt 8 điểm trở lên: 15,8%

Phần trăm số SV dưới 6 điểm : 19%

Sư phạm.